

नेपाल राजपत्र

भाग ३

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

काठमाडौं, असोज १० गते २०३४ साल

श्री ५ को सरकार
खाद्य, कृषि तथा सिंचाइ मन्त्रालयको
सूचना

खाद्य पदार्थको परिभाषा तथा गुणस्तर

खाद्य ऐन, २०२३ को दफा ७ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले निम्नलिखित खाद्य पदार्थको गुणस्तर वा मात्रा निम्न लेखिएबमोजिम कायम गरेकोले यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ६ महीनापछि देखि खाद्य ऐन लागू भएको क्षेत्रमा लागू हुने गरी यो आदेश जारी गरिएको छ ।

०४.०० मरमसला पदार्थ

५४.०१.०१ अलैंची कोसा भन्नाले सुकेको पाक्न लागेको आमोमम सबुलाटम रब्स (Am-momum sabulatum roxb) जातको क्याप्सुलको रूपमा रहेको फललाई सम्झनुपर्दछ । यसमा पुष्पकोषका टुक्राहरू, डाँठका टुक्राहरू अरु बाहिरी पदार्थ (Extraneous matter) तौलको हिसावले ५ प्रतिशत भन्दा बढी हुनु हुँदैन । अलैंचीको क्याप्सुलबाट पाइने बीउहरूमा उड्ने तेल (volatile oil) एक प्रतिशत (१.० आयतन तौल) भन्दा कम हुनु हुँदैन ।

०४.०१.०२ अलैंचीको बीउ भन्नाले आमोमम सबुलाटम रब्स जातको अलैंचीको क्याप्सुलबाट छुट्टाइएको बीउलाई सम्झनुपर्दछ । बीउमा बाहिरी पदार्थको प्रतिशतमा

(७)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

तौलको हिसावले २ मा नबढेको हुनुपर्दछ ।

बीउमा उड्ने तेल (volatile oil) एक प्रतिशत
१.० (आयतन तौल) भन्दा कम हुनु हुँदैन ।

०४.०१.०३ अलैंचीको धुलो भन्नाले अमोमम सबुलाटम रक्सजातबाट छुट्टाएको अलैंची-
को क्याप्सुलबाट बनाएको बीउको धुलोलाई सम्झनुपर्दछ । यस्तो धुलो
सानो टुक्राहरूको रूपमा अथवा पिसिएको मसिनो धुलोको रूपमा हुन
सक्नेछ र निम्न गुणस्तर परिधि अनुरूपको हुनुपर्दछ ।

जलाम्स (moisture) तौलको हिसावले १४.०
प्रतिशतमा नबढेको हुनु
पर्दछ ।

कुलभस्म (total ash) तौलको हिसावले ८.०
प्रतिशतमा नबढेको हुनु
पर्दछ ।

उड्ने तेल (volatile oil) तौलको हिसावले १.०
प्रतिशतमा नघटेको
हुनुपर्दछ ।

डाइल्यूट हाइड्रोक्लोरिक
एसिडमा नघुल्ने भष्म
(Ash insoluble
in dil. Hcl) तौलको हिसावले १.३
प्रतिशतमा नबढेको हुनु-
पर्दछ ।

०४.०२.०१ सुठो भन्नाले आकारमा एकरूपता नभएको, बोक्रा संपूर्ण रूपमा निकालि-
एको वा ननिकालिएको, पखालिएको र सुकाएको जिन्जिबर अफिसिनेल रोज
(Zingiber officinale rose) को राइजोम (rhizome) लाई
सम्झनुपर्दछ । यसमा तौलको हिसावले बाहिरी पदार्थ (Extraneous
matter) २ प्रतिशतभन्दा बढी हुनु हुँदैन र सुकेको आधारमा यसमा
उड्ने तेल (volatile oil) १ प्रतिशत (आयतन तौल) भन्दा कम हुनु
हुँदैन । यदि सुठोमा चून लगाएको भए तौलको हिसावले सुकेको आधारमा
चून (Calcium oxide) ४ प्रतिशतभन्दा बढी हुनु हुँदैन ।

०४.०२.०२ सुठोको धुलो भन्नाले सम्पूर्ण अदुबालाई पिसिएर राखेकोलाई सम्झनुपर्दछ ।
यसको धुलो निम्न परिधिस्तर अनुरूप हुनुपर्दछ ।
जलाम्स (moisture) तौलको हिसावले १३.० प्रतिशतभन्दा
बढी हुनु हुँदैन ।
कुलभष्म (total ash) तौलको हिसावले ३.० प्रतिशतभन्दा
बढी हुनु हुँदैन ।

डाइल्यूट हाइड्रोक्लोरिक
एसिडमा नघुल्ने भष्म
(Ash insoluble
in dilute oil) तौलको हिसावले १० प्रतिशतभन्दा
बढी हुनु हुँदैन ।

पानीमा घुल्ने भष्म
(Water soluble
ash) तौलको हिसावले १.७ प्रतिशतभन्दा
कम हुनु हुँदैन ।

चिसो पानीमा घुल्ने एक्स्ट्राक्ट
(Cold water
soluble) तौलको हिसावले १०.० प्रतिशतभन्दा
बढी कम हुनु हुँदैन ।

अल्कोहल (९० प्रतिशत आयतन ।
आयतन) सोल्युबल एक्स्ट्राक्ट
(Alcohol 90% v/v
soluble extract) तौलको हिसावले ४.५ प्रतिशतभन्दा
कम हुनु हुँदैन ।

उड्ने तेल (Volatile oil) (आयतन । तौल) १.० प्रतिशतमा नघटेको
हुनपर्दछ ।

आज्ञाले—

लवबहादुर प्रधान

श्री ५ को सरकारको का. मु. सचिव

